

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/90
KARAR NO : 2021/177
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana a kar ı yapılan itirazın DAR YARGI YER NDE çözümlenmesinin gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M.Y.A.
Vekili : Av. M.Ö.Y.
Davalı : stanbul Valili i

I. DAVA KONUSU OLAY

1. stanbul Valili i Trafik Denetleme ube Müdürlü ünçe yapılan denetim sırasında yapılan Polnet bilgisayar sorgusunda, aday sürücü belgesi sahibi davacı adına, 80 ceza puanının bulundu undan bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca 11/08/2020 tarihli ve 369750 sayılı sürücü belgesinin daimi iptaline ili kin tutanak tutulmu , ayrıca aday sürücü olması sebebiyle *aday sürücünün belgesinin iptaline dair tutanak* düzenlenmi tir.

2. Davacı vekili, aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana mın iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tir.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **stanbul 11. dare Mahkemesi 03/09/2020 tarihli ve E.2020/1185, K.2020/780 sayılı kararı** ile; 5326 sayılı Kanun ile 2918 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

5. **stanbul 9. Sulh Ceza Hâkimli i 05/01/2020 tarihli ve D. No.2020/4238 sayılı kararı** ile; konu ile ilgili Uyu mazlık Mahkemesinin emsal bir kararı da gösterilerek, sürücü belgesinin iptali kararına kar ı yapılan ba vurunun çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle ba vurunun görev yönünden reddine karar vermi , ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

6. 2918 sayılı Kanun'un "*Aday sürücülük*" ba lıklı Ek 17. maddesi öyledir:

lk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülü ün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma artları ile di er usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme artlarının oluşması hâlinde, bu Kanunun 6 nci maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir.”;

7. 17/04/2015 tarihli 29329 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin “Aday sürücülük” başlıklı Ek 3. maddesi şöyledir:

“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sürücü belgesi alanlar ile herhangi bir sebeple sürücü belgesi iptal edilmiş olup da yeniden sürücü belgesi alanlar, belgenin alındığı tarihten itibaren iki yıl süreyle aday sürücü olarak kabul edilir.

Aday sürücülük süresi içerisinde 2918 sayılı Kanunun;

- a) 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üç kez ihlal edilmesi,*
- b) 48 inci veya 118 inci maddelerine istinaden sürücü belgelerinin geri alınması,*
- c) 51 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi,*
- ç) 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üç kez ihlal edilmesi,*
- d) 74 üncü maddesinin üç kez ihlal edilmesi,*

e) Koruyucu tertibatın kullanılması ile ilgili 78 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi veya araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promil üzerinde alkollü olarak araç kullanıldığı tespit edilmesi veya toplam 75 ceza puanının alınması durumunda sürücü belgesi trafik görevlilerince iptal edilir.

Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitimine başlayabilmeleri için tabii tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hali bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmesi zorunludur.”

8. Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Kanun'da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki hali ile, bu Kanun'da gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye iktisad eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmaması kararda ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

9. 01/06/2005 tarihinde 5326 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesince, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan kanunun amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 01/06/2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılınmasına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğu ana karar verilmiştir.

10. Daha sonra, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun;

a) dari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

11. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karılı mda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmıştır; “Ba vuru yolu” başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında ise “idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.” düzenlemeleri yer almıştır.

12. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verilmesi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmesi halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmıştır, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bazı sorunlara çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

13. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verilmesi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmesi halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

14. Bu hükümler dikkate alınarak, Uyuşmazlık Mahkemesi, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konulan işlemin kapsamında aynı şekilde ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmesi ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edilmesinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varmış, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar vermiştir.

15. 2918 sayılı Kanun'un Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması başlıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil “Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri” başlıklı 112. maddesinin ilk paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya iş yerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı ifade edilmiştir; böylelikle sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dışında tutulmuşken; 12/07/2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle değiştirilen maddenin başlıklı 1, “Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki”; ekinde, madde ise şöyledir:

“Bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurulu larının yetkilendirildi i haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı “100 ceza puanını doldurmak” eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinle mi mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine i lenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, di er kanunlara göre görülen davalarla birle tirilemez.

..... ”

16. 5326 sayılı Kanun’un “Saklı tutulan hükümler” ba lı ını ta ıyan 19. maddesi ise öyledir:

“(1) Di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyriüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıluncaya kadar saklıdır.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

17. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI’nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN’ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun’un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildi i üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle verilmi ve kesinle mi bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip oldu u seçenekler ile verdi i karar bakımından bir de erlendirme yapılması gerekmektedir.

18. 2247 sayılı Kanun’un 14. maddesinde yer alan, “Olumsuz görev uyu mazlı ının bulundu unun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinle mi olması gerekir. Bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.” hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinle mi görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinle mesi halinde, olumsuz görev uyu mazlı ı do mu olacak; hukuk alanında do mu bulunan bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

19. 2247 sayılı Kanun’un 19. maddesindeki “Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren mercii görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciiin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin

karar vermesine de in erteler” hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

20. Kanunkoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ını tanıdı tır.

21. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re’sen Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmi tir.

22. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun’da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca ba vuruda bulunulmadı ı gözetilerek, Sulh Ceza Hakimli ince re’sen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun’un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesinin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyu mazlık Mahkemesinin kurulu amacına uygun olaca ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN’in, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL’ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

24. Dava, 2918 sayılı Kanun’un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ın iptal edilmesi istemiyle açılmı tır.

25. Uyu mazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanun’un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte incelendi inde, 2918 sayılı Kanun’un, bu Kanun’daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendi i 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmedi i ve 5326 sayılı Kanun’un 19. maddesinde, di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ili kin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldı ı dikkate alındı ında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait oldu u sonucuna varılmı iken; 2918 sayılı Kanun’un 112. maddesinde yapılan yeni düzenleme ile Kanun’da yer alan göreve ili kin maddenin de i tirildi i ve idari yaptırımlarla ilgili Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun de i ikli in yapıldı ı sonucuna varılmı , 5326 sayılı Kanun’un “*Saklı tutulan hükümler*” ba lı ını ta ıyan 19. maddesinde, “*di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapılmı yada saklıdır*” denilerek, ilgili kanununda, bu

Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklı tutulan, ba ka bir deyi le, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan *ehliyetin geri alınmasına* ili kin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i gözetilerek, sürücü belgesi geri alma tutana mının iptali istemiyle yapılan itirazların adli yargı yerinde görülece ine karar verilmi tir.

26. Somut olayda ise, davacının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 17. maddesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline karar verilmi tir. Yukarıda anlatılan nedenler ile sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması de il iptal edildi i dikkate alındı nda bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir i lem oldu u ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadı ı açıktır.

27. ncelenen uyu mazlıkta, *sürücü belgesinin iptali* ne ili kin kararın idarenin tek taraflı bir ekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptı ı bir idari i lem oldu u, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadı ı anla ıldı ndan, aday sürücü belgesinin iptaline kar ı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tir.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, stanbul 9. Sulh Ceza Hakimli ince yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. madde kapsamında kabulü ile, stanbul 11. dare Mahkemesince verilen 03/09/2020 tarihli ve E.2020/1185, K.2020/780 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. stanbul 9. Sulh Ceza Hakimli ince yapılan BA VURUNUN 2247 sayılı Kanun'un 19. madde kapsamında KABULÜ ile, stanbul 11. dare Mahkemesince verilen 03/09/2020 tarihli ve E.2020/1185, K.2020/780 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN